

p28-3471

KARIŪNAS

PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO KARO
MOKYKLOS KARIŪNŲ NEPERIODINIS LAIKRAŠTIS.

1932m.

Nr. 1.

Kariūnas

Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklos kariūnų neperiodinis laikraštis.

Nr. 1.

TURINYS.

1. *Kariūnas Vilkutaitis.* Pacifizmas ir mes.
2. *Kariūnas V. V.* Karžygiškumo dvasia mūsų Didžiojo Dainiaus kūryboj.
3. *Maironis.* Želigovskiui Vilnių pagrobus.
4. *Kariūnas j. p. Šukys.* Kova.
5. *Kariūnas V. V.* Verdeno fortuose.
6. *Ats. jaun. ltn. Miškinis.* Kalba.
7. *Ant. Miškinis.* Svajoja lėktuvas.
8. *Ant. Miškinis.* Žygio žodžiai.
9. *Kariūnas j. p. Šukys.* Švino daina.
10. Mūsų gyvenimas.
11. *Kar. Š-kas.* Poema apie kariūnišką dieną.

A. Panemunė. — — — — 1932 m. spalio mėn. 25 d.

~~228 512~~
Lietuvos TSR
VALSTYBINĖ
BIBLIOTEKA

Lietuvos Karo Mokyklos Šefas
Jo Ekselencija Valstybės Prezidentas
Antanas Smetona.

„Mūsų ginklas, mūsų mokslas —
Lietuvai Tėvynei“.

Pacifizmas ir mes / Kariūnas Vilkutaitis

Didžiojo karo įvykiai, palikę pasauliui tiek daug žmogiškojo žiaurumo ir nelaimių paminklų, įdiegę žmonijai, gyvai visų tų vaizdų liudytojai, pasibaisėjimą karu, norą reabilituotis prieš ateinančių kartų sprendimą, norą užsimiršti, pailsėti ir gausiai krauju aplaistytoje žemėje įkūnyti trapius amžinos taikos obalsius.

Lietuvai, pilnumoje pergyvenusiai visus karo vargus, kelerius metus nešusiai jo sunkųjį kryžių, tos pacifizmo idėjos darosi nesvetimos, suprantamos; jos randa, besisten-giančioje neatsilikti nuo Vakarų Europos kosmopolitų principų, mūsų visuomenėje žmonių, norinčių matyti Lietuvą nusiginklavimo pavyzdžiu stipriosioms, daug kartų mus savo pajėgumu viršijančioms, valstybėms. Atsiranda drįstančių visa, kas Lietuvoje yra kariška, neigti, žeminti, laikyti nenaudinga.

Tačiau Lietuva savo taikingiausiais norais neužimponuos gudriems didžiųjų valstybių autoritetams, lenktyniuojantiems dėl politinės įtakos ir hegemonijos kaip Europoj, taip ir kitose žemės rutulio dalyse. Kiekviena didžiųjų valstybių turi aiškų tikslą — turėti ginklų persvarą ir kariškų perspektyvų kontrolę savo rankose. Koki fariziejiški ir juokingi yra tie vieni kitiems siūlijimai nusiginkluoti, kai statomi vis nauji ir nauji kreiseriai, kai oro milžinų — bombonešių tonažas sulyginamas su garlaivių tonažu, kai nuolatos patentuojami šiurpūs išradimai ateities karo reikalams.

„Bėda, kai ubagas pasidarą ponu“, — sako mūsų liaudies išmintis. Nulipinta iš radikalai skirtingų ir svetimų lenkiškajam imperializmui tautų atskalų Lenkija — braškančiais, moliu tesulipintais sąnariais, vos pakilusi iš nelaisvės duobės, o jau prisigrobusi visais atžvilgiais jai svetimų žemių — taip pat skelbiasi didžiausiu Europos taikos apaštalu.

Aktyviai dalyvaudama visose nusiginklavimo konferencijose, ji įtemptai seka savo kaimynų gestus.

Susidūrusi tarptautinėj arenoje su Vilniaus klausimu, Lenkija skundžia Lietuvą esant pavojingą Europos taikai ir atsakingą už savo neteisėtus reikalavimus.

Prie Suvalkų stalo Judos pabučiavimu Lietuvą išdavusi, apsamanojusia budelio sąžine, fariziejiškai šypsodamasi Lenkija klausia mūs, ko pykstame, kodėl nepaspaudžiame broliškai rankos, kai tuo tarpu jos drakoniškas apetitas siekia patogių momentu užgniaužti visą jauną Pabaltę ir įgyvendinti seną, šlėktiškai-anarchiškos 17 amžiaus Lenkijos, liguistą svajonę: „ot morza do morza!“.

Taigi mums lietuviams dabar sapnuoti amžiną taiką, pirmiems pasiduoti moderniausių pinklių hipnozui — ne tik kad neatsargu, bet ir didžiausias nusikaltimas tautos ateičiai.

Todėl ir nesuprantamas kai kurių žmonių nepalankumas mūsų lietuviškai kariškai dvasiai, šypsojimasis iš mūsų ruošimosi apginti savo kraštą ir išvaduoti trečdalį Lietuvos žemių su sostine Vilniumi iš vergijos ir skurdo retežių.

Sakoma: mūsų nedaug, vis tiek maža mes teprikariausime su mūsų stipresniaisiais kaimynais. Bet kur gi buvo tie juodų gandų apaštalai tada, kai mūsų narsių savanorių pasakiškai maža sauželė, rodydama narsumo stebuklus, kariavo su visa eile priešų. Apiplyšę, menkai ginkluoti, alkani jie ėjo per darganas ir šaltį, atstatę pavojui krūtines, ten, kur juos šaukė pareiga, kur jų laukė mirtis ar pergalė.

Mirusiųjų, tėvynės laukus bevaduojant, narsuolių kapais nusėtas visas Lietuvos rytų pasienis.

Tie, savu noru pasigriebę ginklo ir garbingai dėl Lietuvos mirę, karžygiai, o taip pat gyvieji pasilikę jų ginklo draugai, yra mums pavyzdžiu, kaip tvirtas pasiryžimas atstoja ir skaičių ir geresnį technišką aprūpinimą. Šiandien nė vienas jų nepasakytų, kad veltui mes ruošiamės karui, kad kariauti negalėsime. Nelemto pesimizmo skeleidėjai kosmopolitai tenematuoja savo matu visos tautos energijos išteklių! Atsisakyti kovos dėl savo švenčiausių teisių, išsižadėti žūt būtinio laimėjimo noro, sudėjus rankas bevilčiai laukti, kol tapsi stipresnio riebiu kašniu, — būtų tautos smukimo, merdėjimo pažymys. Visai dar neseniai mūsų tauta pakilo iš svetimųjų priespaudos, ir nelaisvės skriaudos mums neturi būti užmirštinis.

Ištisus amžius vergaudami, mes maža ką tesukūrėme. Mūsų tautos sūnūs per tą laiką dirbo kitų garbei, garsino

Generolas leitenantas Jackus
P. L. P. Karo Mokyklos Viršininkas.

tautų sugebėjimus, savo jaunu krauju gaivindami kitų tautų senstančius kūnus.

Neginčytina yra, kad užkariavimo, pavergimo svetimos laisvės norai turėtų būti išbraukti iš žmonijos siekimų tarpo, bet kariauti tam, kad užtikrintum sau laisvę — didžiausį kultūrinio progreso veiksnį, kad į užpuolimą meisteriškai atsakytum ginklu, kad atsiimtum plėšikų pagrobtą turtą — yra šventa pareiga kiekvieno civilizuoto žmogaus.

Lietuvą atgimimui kėlė mūsų kilnūs tautos veikėjai, bet tik ginklas išgelbėjo mus nuo irstančios Rusijos sužvėrėjusių bandų invazijos, nuo lenkų „broliškos globos“, nuo Bermonto gaujos teriojimų. Šiandien mes laisvi, bet mūsų politinė būklė yra lygi vulkanui, amžinai neramiam, grąšinančiam. Už gražų nusišypsojimą lenkai mums Vilniaus negražins. Mūsų diplomatų išvedžiojimai neįtikins vokiečių hitlerininkų, kad Klaipėda priklauso Lietuvai.

Štai čia ir glūdi mūsų karių-profesionalų egzistencijos pateisinimas. Kariuomenė Lietuvai reikalinga, kaip reikalingas visokiai gyvybei palaikyti oras. Kariuomenės gi priešakyje turi stovėti kariai-profesionalai, išauginti nuo mažens kariškoje dvasioje, kariai protu ir širdimi — vadai, sugebą uždegti einančių paskui juos karių širdis nepalaužiamu pergalės noru.

Mūsų Alma Mater yra ir bus mums kilnių kariškų tradicijų lopšiu. Joje mes mokomės ir išmokstame tauraus pasišventimo, drąsos, išmokstame būti tikrais vyrais, kariais ir džentelmenais.

Turėdami prieš akis daug svarbių uždavinių, mes kariai turime sugebėti parodyti mūsų abejingai visuomenės daliai, kad mūsų esimo pateisinimas glūdi Lietuvos ateities laisvės išsaugojimo garantijoje, kad tikras kariškas taurumas, narsumas ir vikrumas dar nė nemano atgyventi savo amžių.

Mes neturime užmiršti, kad mums teks garbė būti vadais pačioje garbingoje kovoje su dešimteriopai didesniu priešu; kovoje, iš kurios mes tikrai išeisime nugalėtojais! Vargas svyruojančiam!

Mūsų pareiga įrodyti pacifizmo idejų sužavėtai visuomenės daliai, kad ji apie dvasios lenktynes su mumis negalinti nė svajoti.

Karžygiškumo dvasia mūsų Didžiojo Dainiaus kūryboj

Kar. V. V.

Vieno senovės graikų miesto griuvėsiuose, ant užsilikusio portalo galima išskaityti žodžiai: „Pažink save!“

Tai filosofo Sokrato palikimas — jo gilaus protavimo, be galo teisingo žmonijos dvasios vertinimo, padariniai.

Nė amžių srovė, nė tautų klestėjimo, merdėjimo ir žlugimo evoliucija neįstengė tų teisingų savo gilia prasme žodžių išdildyti... Sugriuvo Elados galybė, bet Sokrato žodžiai stovi žmonijos sąmonėj, kaip tos marmuro kolonos, ant kurių „Pažink save!“ išliko ligi šių dienų.

Žmogau, pažink save! Suprask savo žmogiškąją paskirtį, įvertink ir paruošk save tai paskirčiai pasiekti!

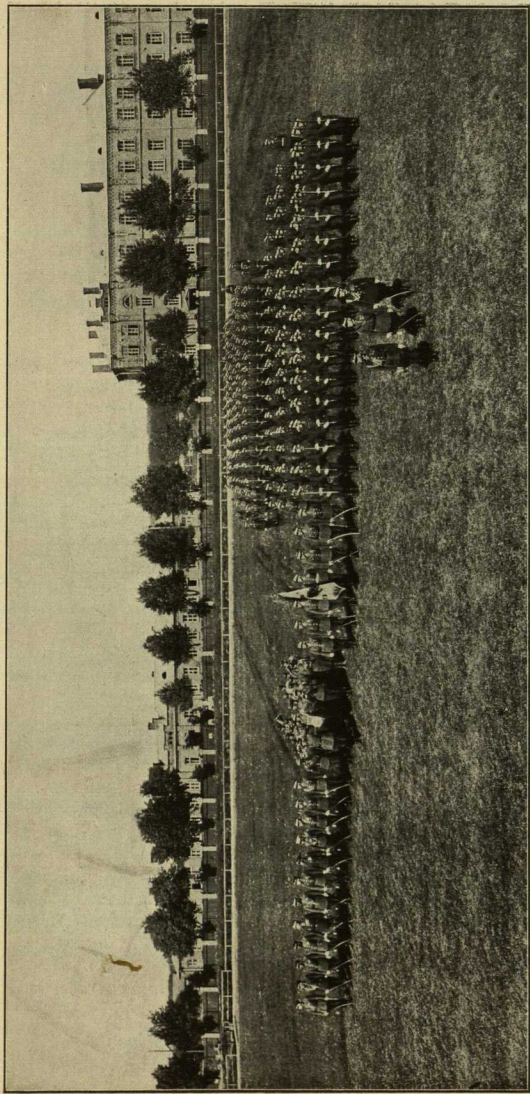
Ar sugebėsi tu drąsiai žiūrėti ateitin, nugalėti visus gyvenimo sunkumus ir pačiam kritingam momente nenuleisi baimingai galvos? Ar gryna tavo sąžinė? Juk tau likimas numato, gal būt, nudirbti didžius darbus, gal paskui tave eis tūkstančiai žmonių? Ar tu jų neapvilsi?

Štai Sokrato žodžių prasmė.

Įsigilinę į mūsų Didžiojo Dainiaus Maironio kūrinius, pamatysime, kad Sokrato žodžiai nepertraukiama gija spindi visoj jų eilėje.

Tik sąvokos čion daug platesnės, jos apima ne individualumo, atskiro žmogaus savianalizę, o plačią visuomenę, visą lietuvių tautą, kurią Maironis širdingai norėjo išamontinti tėvynės meile, atitraukti nuo pragaištingo garbinimo svetimų dievų, nuo nutautėjimo. Plačiu aidu skrieja Maironio gražiosios dainos apie Lietuvą, apie Jos meilę, įstrigdamos į kiekvieno lietuvių širdį...

Lietuva, kas esi Tu dabar? Kas Tu buvai? Argi ne Tavo karžygių žirgų kanopos mindžiojo Juodosios jūros krantus, trypė prie aukštų Maskvos sienų? Ar ne prieš Tavo sūnų didingus stuomenis ir narsą lenkė galvas rusų ir lenkų kunigaikščiai? Ar ne Tavo garbingiems valdovams pylė auksą nugalimi, pusės Rytų Europos užkariautojai,

"Ginklu gerbk!"

Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokykla gerbia savo Šefą.

totorių Ordos chanai, ar nelinko priešų ietys, kaip nendrės, ar netrupėjo kardai, kaip molis, ir nedžiūvo priešų eilės, kaip rasos lašai, saulės spindulių pagauti, kai narsūs Lietuvos bernužėliai patraukdavo žygin?!

Tai Maironio kūrybinė dvasia. Jis nori kiekvienam lietuviui išaiškinti jo kilmės vertingumą, nori atgaivinti užsnūdusį per ištisus amžius garbės supratimą, jis nori lietuvi matyti tokį, koks jis buvo praeityje — švelnų ir galingą, kaip ažuolą. Praeities lietuvių milžinų prototipais Maironis mums duoda Kunigaikštį-ricierių Kęstutį ir jo sūnų genijų, politiką, strategą — Vytautą.

Savo gražiomis, grakščiomis dainomis Maironis pavilioja, Maironis uždega, Maironis pastumia į tą pasakiškai gražią, svajingą, šlamancių ažuolų, amžinai rusenančių aukurų, praeitį. Ir kas tik į ją visa savo dvasia paskęsta — tas atgimsta karžygiu.

Kartais Maironio eilės išspaudžia ašaras... Tačiau ašaros, Maironio dainų išspautos, nėra žmogaus silpnybės pažymys. Jos parodo žmogaus dvasios grynumą; ir tas, kuris aplaisto ašaromis Maironio eilių lapus, pirmas eis ten, kur jį šauks senovės Lietuvos atsiminimas ir jaunosios Lietuvos garbė.

Maironis giliai nujaučia. Dar Lietuvos atgimimo aušra buvo toli už jūrų marių, o jis laisvę Lietuvai dainavo. Ir ji atėjo taip pasiilgta, taip išsvajota.

Laisvės sulaukęs žilagalvis senelis Maironis nepadedą plunksnos. Užsidegęs, kaip jaunikaitis, jis grūmoja lenkams, mums atėmusiems Vilnių, apie kurį jis savo dainose buvo pasakęs: „Čia ne tiktai, kad praeitis, čia irgi Tavo ateitis!“

Šaukdamas pagalbon dangiškas galybes, jis, kaip senovės Krivių-Krivaitis, kviečia lietuvius į žūtbūtinę kovą gimtajai šalelei vaduoti.

Maironio jau nėra mūsų tarpe, bet jo kūrinijų mintys visuomet rusena lietuvių širdyse, kaip toji amžinoji ugnis.

Ir kai lietuviai bus pašaukti tėvynės garbingan, didin žygin — Maironio dainų žodžiai bus iškeliaujančių lietuvių lūpose, Maironio atgaivinta ir išugdyta tėvynės meilė — lietuvių širdyse.

Maironis
Želigovskiui Vilnių pagrobus

Pavojui motina — tėvynė —
Ateina audra iš pietų!
Tai lenkas, išgama tautų,
Mums neša pančius ir žudyne,
Dvarų ieškodams prarastų.

Dar vakar svetimoj vergijoj
Prieš caro klaupės dievukus, —
Prancūzo nūn globoj puikus.
Mums švaisto gautu kalaviju
Ir mūsų degina laukus.

Gana po priedanga brolystės
Mums čiulpė syvus pasalais!
Kultūros savo skarmalais
Mums plėšė kalbą dėl lenkystės
Ir smaugė savo verpalais.

Dabar šalin numetę kaukę,
Ginkluotus siunčia plėšikus
Ir taško mums kraujais laukus,
O po Europą vis gi šaukia,
Kad tai ne jų būrys smarkus.

Gana lietuviškos kantrybės!
Ginkluota kelkis, Lietuva!
Dienelė laukia nelengva,
Bet gelbės dangiškos galybės
Ir paskutinė bus kova!

Petys į petį už tėvynę!
Nuo Palangos lig Varėnos,
Sulaukę puotos kruvinos
Kaip mūsų proseniai ją gynė
Taip ginsime sūnūs šios dienos!

Kova / Kar. j. p. Šukys

Vakaras. Besileidžiančios saulės spinduliai kaskart vis silpniau beapšvietė nurimusį žemės paviršių. Lengvutis vėjelis šilkapūtis glamonėjo susigūžusius medžius ir, silpnutėliai linguodamas šakas, mirgėjo apsnūdusiuose lapuose. Pievose čirškėjo naktinė žiogų muzika. Pilkoji paukščių karalienė kartas nuo karto paleisdavo savo devynbalsę švilpynę, o jos balsas, susiliejęs su pievų čirškimais, skambėjo laukuose ir, atsimušęs į upelio skardžius, suskildavo į tūkstančius aidų. Gaivinantis ramus vasaros vakaro oras persisunkė per mano apdarą ir pasiekė jaunatvės karščiu degančią širdį. Ir...

Vaidų vaidai prabėgo pro akis.

...Juodbėris žirgas neša ir neša mane kaskart greičiau. Vis smarkiau plaka širdis, o vėjo bučiuojami skruostai liepsnoja neatvėsinaму karščiu. Žirgas lekia kaip paukštis didelės upės krantu. Nė vienas krūmas, nė vienas griovis nebesulaikys juodbėrėlio. Jis jaučia plakančią raitelio širdį ir, kaip viesulo sparnų nešamas, lekia pirmyn, vis pirmyn.

Tolumoje pasirodo rūkuose paskendęs pilies bokštas. Aplinkui, laukais išvingiuotuose apkasuose, ramiai, be mažiausio gyvybės šešėlio, tūno prie apkasų sienų prisiglaudę kūnai, kuriuose tvinksi geležine valia, pasiryžimu degančios širdys.

Ei, sustok, žirgeli, rimki! Tu atnešei jauną mane į kovos lauką. Sustok, eikliakoji!

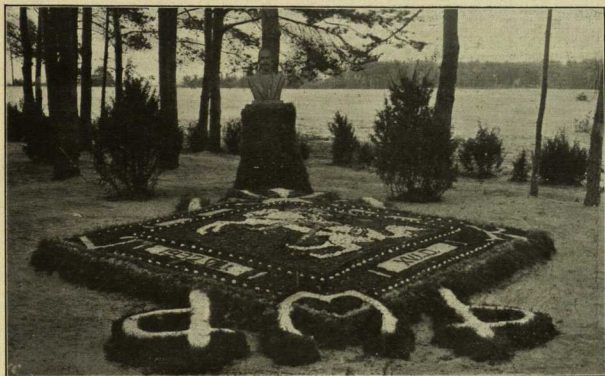
Ir pamažu rimsta vos suvaldomas juodbėris. Tik dabar užgirdau užpakaly tūkstančio pasagų dundėjimą. Mano žirgas lėkė pirmas, kaip audros vėjas, o paskui jį sekė tūkstančiai bėrųjų. Ir štai, priešaky didelio pulko raitelių aš atsiradau. Mes sustojome šimtamečių ažuolų miško pakrašty, milžinkapio viršūnėj. Apačioj vingiuoti apkasai, ir rūkuose paskendusi pilis. Tyla. Tik nerimstą žirgai suprunksčia, tik sutraška trėpamos šakos, sudunda mano žirgo kasama žemė—ir vėl tylu. Ilgai viešpatavo tyla... Ilgai prunkstė nesuvaldomas žirgas, o iš jo nasrų krito baltos, kaip sniegas, putos.

Staiga tolumoj suskambėjo trimito aidas; jam pritarė antras, trečias—ir visur prapliupo galinga, kovon šaukianti daina. Kaip uždarytas narve liūtas, pašoko kovos žirgas, išgirdęs pažįstamą gaidą, ir tik kieta ranka geležiniais žaslais sulaikė jo šuolį. Ne vien tik žirgai veržėsi kovon. Jaunųjų raitelių širdys, rodos, iššoks iš krūtininių ir, palikę kūnus balnuose, nulėks, kur aidi kovos trimitai. Apsižvalgęs mačiau vien liepsningus žvilgsnius, neramumu degančius veidus ir putotus žirgų nasrus.

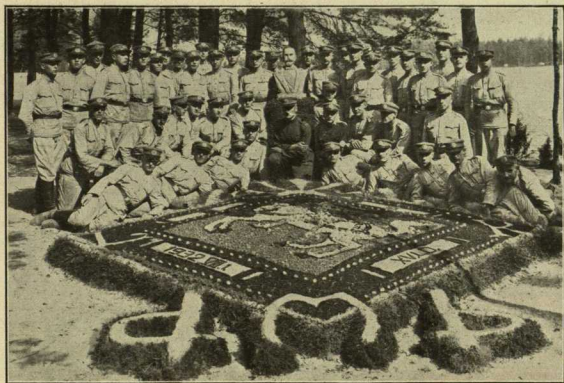
Laukai sujudo. Galingu vorų tinklu pasipylė tie, kurie pirmiau jokios, rodos, gyvybės neturėjo. Virė kova, ir visus kovos balsus nugalėdavo šiurpūs mūšio trimitai. Siūbavo, lyg rugiai kad vasarą siūbuoja, lyg jūrų bangos, ten liūliavo galingo Marso būrime jaunuolių vilnys. Ant pilies bokšto tupėjo baltas aras, didingai iškėlęs savo karūnuotą galvą. Bet aras kaskart vis augo ir stiprėjo; ir štai jis pakilo nuo pilies bokšto ir pamažu pradėjo skristi ten, kur virė kruvina kova. Pabūgo jaunuoliai didelio aro, jo kumpo snapo, didelių nagų ir pradėjo trauktis atgal. Bet štai iš ažuolyno išnėrė raitelis baltuoju žirgu. Jo žirgas lekia kaip strėlė, o aštrus raitelio kardas grūmoja arui. Nustebo aras, pamatęs raitelį, ir sustojė, bet raitelis čia pat, ir jie sukibo sprendžiamon kovon. Galingi raitelio kirčiai, lyg perkūno trenksmas, aidėjo toli, o jo kardas nuslysdavo nuo geležinių aro plunksnų. Supykęs aras siuto, negalėdamas įkasti šarvuoto raitelio; bet aras gudrus: negalėdamas įgelti raiteliui, jis puolė žirgą. Jau kartą suleido savo kumpą į snapą žirgo krūtinėn. Krauju pasrūvęs žirgas šoka piestu, bet raitelis siuncia kirtį arui į galvą. Galingo kirčio neišlaikęs, trūksta augins nės karūnos vienas raištis; antras kirtis nudaužia išdidžiam paukščiui karališką karūną... Aras liko bejėgis ir suplasnojęs sparnais dingo padūmavusiam horizonte.

Iš šimtamečių ažuolų girios išnėrė mano kovos žirgas, nešdamas viesulo sparnais į svaigulingą pergale. Šimtai raitelių sekė mane. Sužvilgo geležinėmis rankomis spaudžiamas blizgantis plienas... ir...

Vėsus vakaro oras buvo išigavęs pro atvirą langą. Laukuose skambėjo devynbalsė lakštutės švilpynė ir monotoniška žiogelių muzika, o pilnaveidis mėnulis, įspindęs į mano langą, šypsojos iš ankstaus vakarinio sapno.

Mūsų skulptūra ir mozaika Gaižiūnų poligone.

Poilsio valanda.

Verdeno fortuose / Kariūnas V. V.

Vieną gražų rytmetį greitasis rytų Prancūzijos „rapid'as“ artino mus keturis lietuvius į Verdeną.

Tai nedidukas Prancūzijos miestelis, nepertoliausiai nuo Belgijos pasienio. Nė savo pramone, nė kuo kitu pats miestelis nepasižymi, tačiau didžiojo karo metu ši varda kartojo viso pasaulio lūpos.

Verdeno kovų teatre sprendėsi dviejų didelių, kovojančių dėl Vakarų Europos hegemonijos, tautų likimas.

Tų aršių kovų padariniais domėjosi visas tuo metu kariaujantis žemės rutulys. Kiekvienas vokiečių žingsnis pirmyn, tiek Prancūzijoje, tiek Anglijoje, tiek Amerikoje, iššaukdavo didžiausį nerimą, nes, Verdenui griuvus, turėjo subyrėti Prancūzijos žūtbūtinis noras atsilaikyti prieš daug geriau kariniai pasiruošusią Vokietiją, o drauge ir visas Santarvės blokas, kariaujantis Prancūzijos kontinente.

Jau nuo senų laikų Verdenas buvo žinomas savo strategine reikšme prancūzams, ir d. karo audra, skaudžiai palietusi Verdeną, buvo ne pirmutinė.

Amžių bėgyje jis buvo kelis kartus griaunamas, naikinamas, jo gražiosios kalvos kapinynais verčiamos, bet ir šiandien, išdidus savo reikšme tėvynei, jis stovi ir sako tiems, kurie kesinasi prieš Prancūzijos laisvę: „On ne passe pas!“ — per čion nepraeinama! . . .

Pro vagono langus melsvam rytmečio rūke sumirga raudoni priemiesčio stogai, prabėga keletas aukštų fabriku kaminų, ir traukinys, smarkiai truktelėjęs, sustoja. Mes Verdene.

Turiu prisipažinti, kad, važiuodamas į Verdeną, negalėjau nusikratyti mintimi pamatyti jį apdaužytą, dar nenuvalytą nuo karo griuvėsių. Tačiau greitai įsitikinau, kad klydau. Visas miestas naujitelaitis — tik tik iš po malioriaus teptuko išėjęs. Namai gražaus stiliaus, gatvės lygios, tiesios.

Cia pat prie stoties aikštėje stovi visa eilė didžiulių autobusų turistams išvėžinti po apylinkes. Tų autobusų skaičius pasako, kad Verdenas nėra užmirštas, jis lankomas.

Einant gatve, metasi į akis krautuvės, prekiaujančios „souvenir'ais“ — mažais daikteliais, primenančiais būtaį karą; ar tai rašalinėmis, padirbdintomis iš granatų, ar „presspapier“ iš šrapnelių skeveldrų, ar meniškai sudėtomis kulipkų piramidėmis rašomajam stalui papuošti.

Užeiname ir mes į vieną tokių krautuvių. Šeimininkas, be galo mandagus prancūzas, pats Verdeno kautynių dalyvis, dėstydamas prieš mus savo originališkas prekes, nepaliaujamai aiškina mums, kas yra įdomesnio Verdene pamatyti, ir galutinai pats pasiūlo savo automobiliu už 80 frankų mus pavežioti po Verdeno fortų apylinkes. Mes mielai sutinkame pakeisti griozdišką autobusą jo nedideliu gražiu „limuzinu“.

Pirmiausia jis mus veža prie Verdeno katedros, kadaise

gražaus gotiko, dabar beformio akmens statinio, vos vos aptvarkyto ir paruošto malda. Jos kadaise aukštyn išties bokštai dabar stūkso apgriauti, kaip klūpančio kankinio iškeltos dangun, pusiau nukapotos, bepirštės rankos.

Langai tik kai kur duoda šviesos. Viduj slėpinga su-tema, didinanti gaudžią katedros būklę. Nusilenkiame amžių ir parako dūmų apjuodintai Kristaus kančiai ir ap-leidžiame karo nuteriotą Verdeno bažnyčią.

Važiuojame į miesto citadelę — tvirtovę. Mus sutinka senas, viena medine koja, prancūzas — invalidas.

Prie progos neiškenčiu nenupasakojęs vieno charakterin-go prancūzų tautinio bruožo. Ilgoką laiką gyvendamas prancūzų tarpe, išsižūrėjau, kad prancūzas, kare netekęs kojos, neįsigyja sau moderniškos protezos — dirbtinės kojos, kuri ir savo estetinė išvaizda ir patogumu galėtų bent kiek pri-lygti Dievo duotajai, o naudojasi paprasčiausia, primi-tyviška medine koja, ant kurios galo užmautas gumos skri-tulys, kad ji neslidinėtų. Ir, ar tai paprastas darbininkas, ar rentier, ar profesorius, atvažiuojąs į paskaitas nuosavu automobiliu, visi tą medžio gabalą nešioja su pasididžiavi-mu, lyg ir norėdami pabrėžti, kad jiems malonu yra dėl tėvynės pasišvesti. Kartais man net rodydavosi, kad jau-nesnieji su pavydu žiūri į tokį vienakojį didvyrį, kuriam visuomet skiriama ir pirmoji vieta ir pagarba.

Vienakojis senukas sužvangina raktais. Atsidaro sunkūs geležiniai vartai, ir į mus padvelkia požemių kvapas. Mes įžengiame į Verdeno tvirtovės požemius, kuriuose tilpdavo milžiniški visų Verdeno fortų rezervai. Tai be galo ilgi koridoriai 7—9 mtr. pločio, 6—7 mtr. aukščio. Silpnų elek-tros lempučių šviesoje ilgų koridorių perspektyva dingsta kažkur toli toli drėgnam rūke, kol susilieja su mūsų žingsnių ir seno invalido medinės kojos stuksenimo aidu.

Kiek prancūzų perėjo per šiuos, 20 mtr. žemės gilumoje išraustus, koridorius? Kiek jų išeidavo iš čia—ir kiek am-žinai nebegriždavo? . . . Prieiname didžiulę patalpą, kurioje pasieniais dunkso kažkoki dideli kubilai. Tai būta virtuvės ir kepyklos.

Lubose juoduoja didelė apvali skylė — kaminas, pro kuri milžiniškas ventilatorius traukdavo tyrą orą į požemius.

Senis pasakoja, kad iš viršaus tą kamino angą dengianti metalinė 150 mm. storio „kepurė“.

Išklaidžioję giliai po miestu išsišakojusias „katakombas“, pagaliau išeiname į saulės šviesą. Taip smagu vėl pilna krūtine atsikvėpti, jausti virš savęs žydrą taikingą dangų, saulę, o ne storą storą žemės plutą, tarytum karsto dangtį. Bet kai pagalvoji apie tuos laikus, kada Verdeno gynėjams nebuvo laiko žiūrėti į saulę, užtemdytą parako, dujų ir dūmų debesimis, kai įsivaizduoji pragarišką patrankų ir kulkosvaidžių šūvių žviegiančiąsonatą,—tuomet pradedi su-

prasti, kad tik tie drėgni, niurūs požemiai karo metu būdavo vienintėliais poilsio kampeliais. . .

Mūsų automobilis išlenda iš miesto. Kai tik užpakalyje lieka naujų namų gražiai išsirikiauvusios eilės, kai akyse atsisotja sviedinių suknaistos Verderno kalvos, — tuojuo visai arti arti pajunti praeito karo ugningą dvelkimą.

Mūsų „šoferis“, šalia kurio sėdėjau, pasakoja. . .

„Štai čion, kur dabar virš suknaistos žemės paviršiaus vos vos kyšo keli apgriuvę kaminai, baltuoja kur-ne-kur sienų griuvėsiai — būta didelio kaimo. Ten toliau, kur pilkuoja keletas, tarsi milžiniškos audros nulaužtų, be žievės medžių stuobrių — žaliuota gražaus miško“ . . .

Užvažiuojame ant aukštos kalvos, iš kurios matyti visa apylinkė, Rytuose, vakaruose, pietuose, šiaurėje tik duobėtos, sviedinių suartos, vos bepradedančios krūmokšniais apaugti, kalvos. Jokio gyvybės ženklų. Rodos, kad tik vakar nutilo dar galingos kovos perkūniškas triukšmas, tik vakar be skaičiaus išmėtytos baterijos pagaliau nutraukė savo niurų staugimą. Tik kai kur toli toli, orizonte, išžiūri vieną kitą raudonuojantį prancūzišką kaimelį.

Privaziuojame fortą Vaux. Išlipame. Mus pasitinka jaunas prancūzų kareivis, kurio pareiga yra aiškinti turistams kiekvieno forto kampelio istoriją. Jam tai puikiai sekasi. Jis iškaltus, kaip ir visi prancūzai, be to, savo pasakojimą jis kartoja ne vieną tūkstantį kartų. Štai šis kapas, matomai nuolatos dabinas vainikais, nes ir dabar yra ant jo nenuvytusių gėlių, supiltas karžygiui prancūzui toje pat vietoje, kurioj jis mirė.

Mažutė Vaux forto įgula jau kelinta diena kentė troškulį. Įgulos viršininkas pasiūlė keletui savanorių šliaužti į forto pakalnę, kur buvo lietaus padaryta bala, ir ten prisisėmus šalmus vandens atnešti ištroškusiai įgulai.

Savanorių atsirado daug. Bet tik septynis iš jų, pačius drąsiausius ir mikliausius, išrinko vadas, nes uždavinys buvo nelengvas. Tik 5% prieš 95% lėmė jiems pasisėkimą... Ir šiandien forto šlaite vainikais apkrauti septyni kapai pasako mums, kaip kilniai pildė savo uždavinį tie septyni narsuoliai, pasiryžę savo gyvybės kaina pagirdyti trokštančius ginklo draugus. Jie mirė čia pat, vieni arčiau, kiti kiek toliau nuo forto sienų, draugų akyse. . .

Palydovas veda mus į forto vidų. Fortas dviejų aukštų. Gyvenamuose kazematuose įtaisyta kareiviams gulėti trijų aukštų narai. Ilgokai slankiojame palydovo vedami tamsių, slidžių koridorių amfiladomis, tai nusileisdami, tai pakildami plačiais laiptais.

Toliau vykstame į fortą Douamont. Tai vienas didžiausių Verderno fortų. Kai kur iš viršaus smarkiai apdaužytas. Geležiniai virbalai kyšo iš vietomis sulaužyto betono, sulankstyti, sutaršyti galingų artilerijos sviedinių, kaip šiaudai.

Kaip ir forte Vaux, mus pasitinka kareivis. Vidaus įtaisy-
mas panašus į mūsų aplankyto forto vidų. Vaux fortas
ir Douamont vokiečių buvo laikinai paimti. Jų buvimo pėd-
sakai ir čia matomi. Medinius narus jie pakeitė geležiniais,
įtaisė liftą susisiekti su apatiniu aukštu, įtaisė didelę telefo-
no-telegrafo centralinę.

Dar ir dabar šimtai, lyg prinarpliotų voratinklių, laidų,
apiplėjęusių, surūdijusių, rodo, kiek darbo turėdavo šios
centralinės telefonistai.

Vieno kazemato kampe stovi nedidelis, dviems žmonėms
irtis, laivelis.

— Vokiečiai kasė požeminį susisiekimą su Vaux fortu, —
pasakoja mums mūsų palydovas: — bet, užliejus požemį
vandeniui, jie, jį dar pagilinę, įtaisė susisiekimą laiveliu.

Štai įgriuvusios vieno kazemato grindys. Jos palaidoju-
sios 50 vokiečių kareivių, kurie buvę tuo metu apatiniame
aukšte.

Prie Douamont forto stovi maža medinė koplytėlė.

Priešais ją, lauke, Dievo Motinos stovyla, o virš koply-
tėlės durų užrašas: „Kas bebūtum, praeivi, įeik ir žemai
nusilenkęs pagerbk, kritusių už tavo gerovę, karžygių li-
kučius!“

Ir nedidelė, matomai, laikinai pastatyta koplytėlė, ir
Dievo Motinos laiminanti stovyla man atrodo kažkodėl
sava, lietuviška; rodos, tik bereikėjo lietuviško užrašo virš
durų. Gal todėl, kad ten taip viskas paprasta ir kuklu,
kaip pas mus Karo Muziejų.

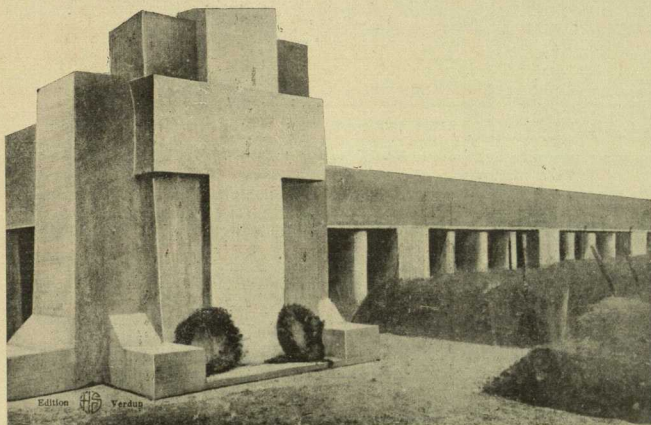
Vidų koplyčios pasieniais sustatytos viena ant kitos
keturios eilės keturkampių dėžių, apdengtų trispalvėmis
Prancūzijos vėliavomis. Tose dėžėse sukrauti, įvairiose Ver-
deno vietose surasti, nežinomų prancūzų kareivių smulkūs
kaulai.

Einame prie, toliau už koplytėlės matomo, vienu aukštu
bokštu keisto statinio. Tai vadinamas „Ossuaire de Doua-
mont“. Paminklas ir drauge koplyčia, į kurią bus perga-
benti iš medinės koplytėlės prancūzų kaulai. Čia jau nebe
paprasta medinė koplytėlė, bet aukštas, imponantiškas 30—40
mtr. aukščio bokštu, mauzolejus, pastatytas iš balto akmens.
Iš vidaus ant kiekvienos balto akmens plytos raudonomis
raidėmis iškalta akmenį aukojusio pavardė, ir vardas žuvsio,
kuriam paminėti akmuo aukojamas.

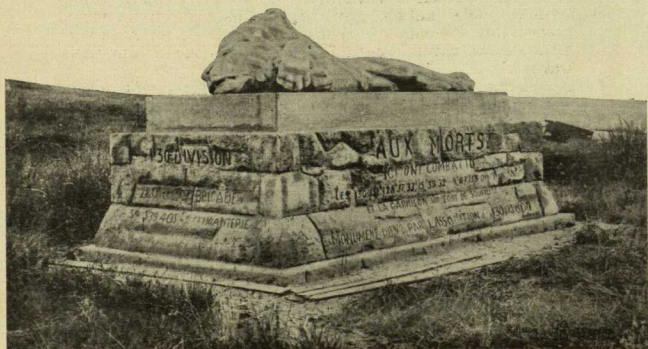
Tas paminklas, kuriam lemta yra ilgas amžius stovėti
Douamont kalvoje, savo didingu korpusu, sukrautu iš suaukotų
akmenų, ilgai ilgai primins mirusiųjų dėl Prancūzijos laisvės
karių narsius žygius ir begalinį dėkingumą jiems tų, kurie
dėką žuvusiųjų liko laisvi.

Čia pat prieš paminklą milžiniškas kapinynas (jų Ver-
deno apylinkėse yra penketas). Douamont kapinyne virš
100 tūkstančių baltų kryžių, išrikiuotų eilėmis, sudaro tikra
kryžių didmiestį.

Vaikščiodamas tarp jų, norėjau atrasti bent vieną lietu-

„Durtuvų apkasas“.

„Čia nepraeinama“.

višką pavardę ant balto kryželio. Žinojau, kad rusų kareivių tarpe, besikaujančių Prancūzijoje, galėjo atsirasti vienas kitas lietuvis. Tačiau dėl laiko stokos ilgiau ieškoti negalėjau.

Netoli „Ossuaire de Douamont“, ant aukštos kalvos pastatytas įspūdingas paminklas pažymėti tai vietai, ligi kurios vokiečiai buvo prasimušę.

Ant balto akmens pedestalalo paskutinę priešmirtinę agoniją guli liūtas. Jis vaizduoja žuvusius šioje vietoje, liūto narsumu kovojusius dėl kiekvienos žemės pėdos, prancūzus. Vienoj paminklo pusėje paminėta visa eilė divizijų, paguldžiusių čia savo galvas, kitoje parašyta: „On ne passe pas!“ — per čion nepraeinama!

Susėdę į automobilį, važiuojame į paskutinį mūsų ekskursijos tašką — „Tranchée des baïonettes“ — durtuvų apkasą. Pakeliui mūsų palydovas mums pasakoja.

„Prancūzų kuopa, kuri turėjo saugoti savo siaurą barą dviejų fortų tarpe, buvo visą naktį vokiečių artilerijos taip smarkiai apšaudoma, kad ryto metą toje vietoje, kur buvo apkasai, pasidarė lygu. Nė vienas iš buvusių apkase nebe-grižo, nė vienas nepasitraukė iš tos vietos, kurion jį buvo jo šventa pareiga pastačiusi. Visi, stipriai prispaudę prie krūtinės šautuvus užmautais durtuvais, liko susigūžę budėti mirties apkase tol, kol vokiečių sviediniai supylė virš jų kapą.

Automobilis sustoja. Prieš mus žalvariniai vartai. Ant jų parašas: „Prancūzų kareiviams, kurie miega su šautuvais rankose šioje tranšejoje! Jų broliai iš Amerikos“.

Įeiname. Kiek toliau nuo vartų, prieš mus ilgas statinys — masyvus betono stogas, padėtas ant dviejų kolonų eilių. Vienam jo gale prieš vartus milžiniškas betono kryžius. Po stogu, tarp abipus išsirikiavusių ilgomis eilėmis kolonų, iš sulygintos žemės, nuolatos ravėjamos, kad žolė neužželtų, kyšo ilga eilė durtuvų. Vieno ir šautuvo vamzdžio galas matosi, kito tik pats durtuvo smaigalys, vienas durtuvas tiesus, kitas kiek pakrypęs. Kai pasilenki prie žemės ir pažemiui pro storulių kolonų eilę pažiūri į kitą paminklo galą, labai ryškiai matai tuos aprūdijusius, pajuodusius durtuvus ir šautuvų vamzdžių galus, kuriuos stipriai įsikibusios laiko, žemėje tūnojančios, kadaise gražių, jaunų prancūzų, griaučių rankos. . .

Ilgai dar tie durtuvai, kaip belapės žilvičių šakelės, kyšos iš juodos žemės ir pasakos prancūzų kartų kartoms, kokia baisia ir garbinga mirtimi mirė šie didvyriai, žūtūbūtinai gindami kiekvieną metrą savo žemės, kad ir griaučiais virtę nepaleidžią šautuvų iš rankų. . .

Vakaruose už debesų skendo raudonas saulės ratas.

Reikėjo skubiai atsiveikinti su Verdenu. . .

Traukinio ratams ritmingai tarškant, mes, kiekvienas savo mintyse paskendęs, galvojome apie tai, ką matėm.

Rodėsi, kad tie tamsūs požemiai, tie didingi paminklai, tie balti kapinytai — ilga, baisi pasaka apie karžygius.

Kalba, pasakyta ats. jaun. ltn. Miškinio
VII-os kaciūnų-aspirantų laidos vardu, atsi-
sveikinant P. L. P. Karo Mokyklą.

Aukštai Gerbiamieji,

Pone Ministeri, pone Generale, pone Mokyklos Vir-
šininke ir Mokyklos vadovybe.

Leiskite man garbę 7-os kar.-aspirantų laidos vardu
padėkoti už sveikinimus, už gražius linkėjimus ir ištarti
kelius žodžius, kurie iš širdies veržiasi šios dienos
nuotaikon.

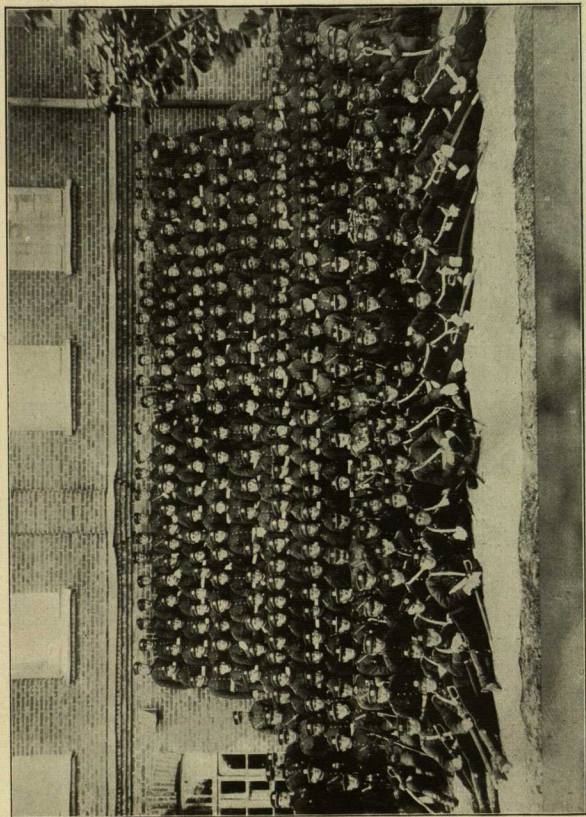
Lygiai prieš metus atėjome atlikti garbingą pilie-
čio prieveolę ir kartu ryžomės tą trumpą laiką tiksliau-
siai sunaudoti — t. y. ne tik pramokti varloti ginklą,
bet, reikalui esant, ir vadovauti. Atlikę nustatytą teori-
jos ir praktikos programą, šiandieną jau, kaip atsargos
leitenantai, grįšime prie tų pareigų ir darbo, kuri prieš
tai dirbome. Vis dėlto ir ten, būdami įvairių profes-
sijų, stengsimės igytas žinias savintis — bent tvarkos
ir susiklausymo pavidale.

Nežinrint į tai, kod išsikirstome dirbti įvairaus
darbo, ši diena mums svarbi ir džiaugsmu minėtina.
Ši diena mus įkorporavo mūsų garbingos kariuomenės
tarpon, kuri ginklu ir krauju mūsų tautą, išėjusią di-
deles vergo kalvarijas, išvedė, nelyginant, iš Aigipto
žemės ir iš namų nevalios. Mes todėl tvirčiau jausime
po kojų žemę, nes ta žemė — tai mūsų Lietuva! Ir įli-
kėsime jos ateitimi, kad jinai būtų kaip gražus senų
dienų padavimas, kaip tautišku audimų rastas.

Vieton padėkos, kurią būtų galima klostyti pačiais
tauriausiais žodžiais, tebūnie man leista atsakyti taip
pač linkėjimais, susiliejančiais su mūsų pasiryžimu:

Jums, ponai aukštieji karininkai vadovaujant, Jums,
vadai, kurie mus čia mokėte, vedant, kad dar mūsų
jaunystės metais įžengtume į seną tėvų miestą — Vilnių,
kuris šiandieną paženklintas vergo vardu. Ten tegu ir
veda mūsų visų gyvenimo ir darbo keliai, kaip visų
upių tekėjimai vienosa mariosna. Ten bus mūsų visu
įkūnytas džiaugsmas. Ir ten 7-ji kar.-aspirantų laida
tegu pabaigis egzaminus, pradėtus šioje, garbingo var-
do, Karo Mokykloje.

Padėkos ženklan savo kolegas p. p. atsargos leite-
nantus kviečiu pakelti taurę už Mokyklos Sesa, už
aukštuosius svečius, už Mokyklos vadovybę ir sušukti
Valio!

VII-ji kantiūnų-aspirantu laida (IX.15).

Svajoja lėktuvas / Ant. Miškinis

Sidabrinėm Nemuno pakrantėm
raižo dangų metalinis varnas,
juodon žemėn gintarai nukrenta,
kai prieš saulę užulaužia sparną.

Mūs šalyje, tarp žalių beržynų,
visi žmonės savo žemę myli.
Šitas varnas greit atneš jau žinią,
nes iš tikro — skrenda šimtą mylių.

Tai paliksime dirvas neartas,
žirgus anksti rytą subalnosim. —
Žalių bromų miesto žali vartai,
tiesus kelias Panerių kalnuose!

Iškeliausim, ginklus pasiėmę,
ten, kur mūsų viltys susieina: —
parašysim šautuvaís poemą
ir sudėsime iš granatų dainą.

Kai sustosim — ne baltų lelijų,
bet metalo vainikus nuliesim;
nes kur kulkos kiaurą naktį lijo,
jau be lapų medžiai pakelėse...

Kai sugrįšim — vėliavų be krašto
mes iškelsim prie kiekvieno kaimo —
padainuosim iš granatų rašto
už tėvynės vargą ir už laimę!

Žygio žodžiai / Ant. Miškinis

1. Šiandien baisiai noris ėsti.
Šiandien karšta buvo baisiai.
Perdien žygį režēm pėsti,
paskui šautuvus užtaisėm!

Ant pečių mes nešam krūvi,
o širdy — galybės ugnį!
Mes praeisim per Lietuvą
koja kojom pagal būgną.

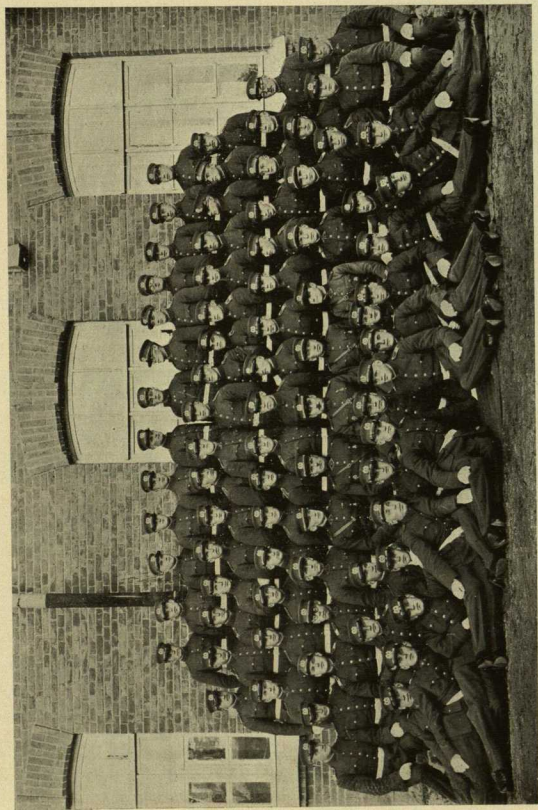
Kožną mirksnį pasiruošę
ligi galo žengti žygį,
kur vergijoje pušys ošia,
miega kapuose karžygiai.

2. Mes išeisim Vilniaus imti,
pavergtų prikelti žemių.
Mūs' ne vienas ir ne šimtas,
mums ir kalnuose per žemal!

Mes tada nekelsim rytą,
nes negulsim naktį baisią.
Mes pražengsim iperitą,
mes ir pragarą praeisim.

Mes pralaušim rankom plieną
ir suminsim vargą kojom.
Jei kas gulsim po velėna,
tai nušviesim jums rytojų!

Mes pakelsim priešui peklą
švino vėtros sukuryje.
Jei riedės galva nuo kaklo,
tai ties Vilnium Paneryje!

XIV Laida. Išleidžiamasis kursas Mokyklos baigimo išvakarėse.

Švino daina / Kar. j. p. Šukys

Kutena širdį, kai aukštai
Pro galvą zvimbia švino bitės,
Arba kai medžio taikiniai
Sutraiškyti į griovį ritas.

Smagu žiūrėt, kai plieno galvos
Artyn artyn per pievas eina,
Kai šautuvų vieningos salvės
Užtraukia skambia švino dainą!

Kam abuoja krūtinę graužia,
Ar pilkas nerimas mintis, —
Tam ši daina vėliai išaudžia
Naujas godas, naujas viltis.

Pakyla gyslose vėl kraujas,
Ir sentėvių narsa ainių širdys'
Vaidenas žygių garsas naujas,
Sapnuoja jau laisva Pilis!

Kada į taktą šautuvų ir švino
Mano krūtinė alsuoja neramiai,
Vis klausiu — kas žino?.. kas žino?..
Skriaudas ar kęsim, ar lauksime ilgai!..

1932-VI-18 d.

Kleboniškės-stovykla.

MŪSŲ GYVENIMAS

* Vasarą visiems kariūnams ir kariūnams-aspirantams teko būti Gaižiūnų poligone. Vyresnysis kursas išvyko iš Karo Mokyklos liepos mėn. 1 d. ir išbuvo iki liepos mėn. 18 d. Visą tą laiką kariūnams teko gerokai paprakaituoti, padirbėti, daug naktų nemiegoti ir ne maža išmokti, patirti. Ne visiems kariūnams teko poligone vadovauti būriui, tačiau visų žemesnių viršininkų pareigoms — turėjo progos igusti meisteriškai. Pažymėtinas vyr. kurso kariūnų grįžimas iš poligono. Nežiūrint to, kad paskutines dvi naktis žmonės buvo temiegoję po 3—4 val. ir vykdę didelį manevrą, 50 km. žygis buvo atliktas per 11 val.

Jaunesniojo kurso kariūnai poligone dalyvavo kaip atlieką stažą 9 p. pulke. Pažymėtinas meniškas kariūnų palapinių rajono išgražinimas. Mokyklos Šefo biustas ir mozaškai padirbtas Karo Mokyklos ženklas—traukė visų pirmosios stovyklos karių akis. Jaunesniajam kursui poligone teko išgyventi 1 mėn.

Kariūnai-aspirantai poligone dalyvavo su dalimis, į kurias birželio mėn. 1 d. buvo išvykę atlikti stažo. Šešetas savaičių praleistų poligone kariūnams-aspirantams, kaip būsimiems atsargos karininkams, davė neabejotinos naudos.

Bendrai tariant, tik poligone karys galutinai subręsta, tik poligono gyvenimas, užsiėmimai, sunkumai ir patyrimai — yra geriausia šių laikų kovotojo paruošimo mokykla.

* Prieš išvykstant poligonan, visą birželio mėnesį, vyresnysis kursas buvo vasaros stovykloje Kleboniškės miške. Čia buvo atliekami taktikos pratimai, kuriuose kariūnai vadovavo būriams ir kuopoms, kaip būrių ir kuopų vadai. Teoretinės žinios, įgytos paskaitose, ar besigilinant patiems karo literatūroje, čia buvo taikomos praktikoje, ir kiekvienas kariūnų stengėsi kuo dažniausiai gauti vadovauti būriui ar kuopai, kad šia gera proga kuo rimčiau pasiruoštų ne lengvoms vado pareigoms.

Be to, buvo atliekami kaunamieji šaudymai, šaudymas iš minosvaidžių, bombosvaidžių, ir fortifikacijos darbai.

* Rugpiūčio mėn. 5 d. kariūnų-kavaleristų būrys, drauge su 1-jo gusarų pulko suvestiniu eskadronu, išvyko 700 km. žygin, kurs tęsėsi 16 dienų. Žygio maršrutas: Kaunas—Žiežmariai—Žasliai—Širvintai—Giedraičiai—Salakas—Antazavė—

Vasara prisiminus.

Dusetai — Kamajai — Troškūnai — Užulėnai (J. E. p. Valst. Prezidento tėviškė) — Siesikai — Jonava — Kaunas.

Žygis buvo labai įdomus; juo labiau todėl, kad visos aukščiau išvardintos vietos susijusios su žymiomis kautynėmis Nepriklausomybės kovų metu. Kiekvieną dieną, vadovaujant patiems kariūnams, eskadronas vykdė taktikos uždavinius. Rugpiūčio mėn. 21 d. eskadronas pasiekė Kauną.

* Rugpiūčio mėn. 16—23 d. vyko kandidatų Mokyklon priėmimas. Po sveikatos patikrinimo ir konkursinių egzaminų, kariūnais-kandidatais priimta mažesnė dalis visų stojusių.

* Rugsėjo mėn. 15 d. įvyko VII-sios kariūnų-aspirantų laidos išleistuvės. Dalyvavo p. Krašto Apsaugos Ministeris pulk. Giedraitis, Vyr. Št. Viršininkas gen. ltn. Kubiliūnas ir svečiai — Kauno įgulos dalių vadai. Po pamaldų, pakėlimo akto ir parado, gimnastikos salėje įvyko kuklus, įspūdingas atsisveikinimas. VII-sios kariūnų-aspirantų laidos vardu kalbėjo ats. j. ltn. Miškinis. Kalba visiems dalyviams padarė neišdildomo įspūdžio. Gan rimtas būrelis jaunesniųjų leitenantų papildė mūsų atsargos karininkų eiles.

* Spalių mėn. 3 d. įvyko kadro kuopos fizinio patvarumo tikrinimas — 24 km. žygis. Nežiūrint lietingo oro ir nepergeriausio kelio, nurodytas atstumas praeitas per 2 val. 45 m., neskaitant 2 val. didžiojo poilsio. Grįžus kariūnai buvo nepavargę. Atsilikusių nebuvo. Kliūtys nugalėtos labai gerai. Granatų mėtymo rezultatai vidutiniai.

* Spalių mėnesyje išleidžiamasis kursas darė šias ekskursijas: į aviaciją, į artilerijos dirbtuves, į V fortą, į intendantūros dirbtuves, į Karo Muziejų. Visur kariūnai daug ko pamatė, visur su pasididžiavimu žiūrėjo į padarytą mūsų kariuomenės pažangą, į pastangas kuo daugiausiai dirbti, kurti, tobulėti. Tačiau daugiausia įspūdžių kariūnai patyrė aviacijoje. Čia ne tik apžiūrėjo moderniausius plieno paukščius, bet ir patys jais pasikėlė vieną kitą tūkstantį metrų virš Kauno. Didžiausias, tačiau, buvo visų džiaugsmas ir pasididžiavimas — apstojus savąjį, pulk. ltn. Gustaičio konstrukcijos, „Anbo IV“.

* Išleidžiamojo kurso kariūnai, o kartu visa Mokykla, nekantriai laukia šio mėn. 31 dienos, kaip visų savo darbų, vargų ir rūpesčių apvainikavimo — išleistuvių šventės.

* Šių metų laidoje, be bendrojo skyriaus, išeina specialii kavalerijos karininkų laida.

* Išleidžiamojo kurso kariūnai, baigę Mokyklą, sutinka pasilikti metiniais „Kariūno“ prenumeratoriais. Dalies gyvenimo rūpesčiuose ir darbuose pasinėrusiam, jaunam karininkui malonu kartais prisiminti taip greitai pražūusias kariūniškas dienas, jų jaunuoliškai trykštančią, pilną energijos, linksmumo nuotaiką, — čia jam padės „Kariūnas“.

* Lapkričio mėn. 13 d. kariūnų šeima padidės iš dalių atvyksiančiais kariūnais-aspirantais. Kariūnai laukia ginklo kolegu, būsimų atsargos karininkų, atvykstant.

KAZEMATŲ POSMAI

Kar. Š-kas

POEMA APIE KARIŪNIŠKĄ DIENĄ

Slenka dienos, kaip ant sviesto,
Bėga laikas, lyg vanduo;
Vienas naują giesmę giesta,
Kitas „želia“ lyg akmuo.
Kad perkūnas giedrią žiemą
Kelia triukšmą be žaibų,
Mūsų amžiui „nešviežiena“,
Čia juk technika dausų.
Bet, kad mūsų amžiaus „cifras“
Duoda žmogui „valandų“,
Tuo visai aš nebetikras,
Kad ant sviesto gyvenu.
Štai, paimkim, ne perkūnus
Ir ne technikos „cūdus“,
Bet baltais diržais kariūnus —
Gal būt, vaizdas kitoks bus.
„Sveiki, vyrai!“ — „Tamsta, sveikas!“ —
Skamba balsas iš eilių,
Kai tarnyba, tai ne baikos;
Juk griežtumas čia svarbu.
Kai diena tik išsižioja,
Vos prakrapštę dar akis,
Jau visi gimnastikuoja
Ir sveikatą taiso vis.
Aukštas, liaunas Vladimiras
Turniku tuoj raitas joja,

Kaip „barečas“ Vincas „gyrą“
Prakaituodamas kiloja.
Riebus Alfonsas ant „suolo“
Savo raumenis „struktuoja“,
Petras tuoj į „žiedus“ puola,
Rimtas kinkas vyturiuoja.
Ilgas Pranas, lyg žirnelis,
„Lygiagretėse“ vyniojas,
Kitas mitriai per „kumelę“
Tik startuoja, tik startuoja.
Jonas, lyg iš Palestinos,
Per virvutę bėga, šoka,
Vladas gi rimčiausia mina
Daro „ožiui“ didį strioką.
Žodžiu, jau visi nuo ryto
Dirbam raumenis įtempę;
Kyla vilko apetitas.
Ach, tas pusryčių trimitas!..
Bet didžiausią ryto bėdą
Tenka apžiūroj sutikti,
Kai drausmė ant mūsų sėda —
Miestą reik velniop palikti.
Čia „muškieta“ nevalyta,
Čia, žiūrėk, nėra sagos,
Čia tau lova netaisyta,
Čia kuprinė be tvarkos.
Dar, žiūrėk, tau juodas nagas,
Ar toks defektas — skylė;
Apžiūra tai ne pyragas,
Gavai „porciją“ — tylėk!
Jau po šito „malonumo“
Einam lekcijų klausyt,
Kad „sententias ad summum“
Pastūmėti — pavaryt.
Bet tos keturios „adynos“
Taip įvairios, kaip genys.
Kokios galvon slenka žinios—
Čia kiekvieno paslaptis...
„Plenus venter studet libenter“,
Plius kalorijų daugiau,
Ir per lekcijas iškentę
Priešpiečiauti bėgam jau.

Ar kotlietas, ar tai „zuikis“ —
Nesudaro juk svarbos,
Priešpiečiai visuomet puikūs,
Nors be kompoto, sriubos.
Jau po priešpiečių kotlietu
Greitai tenka susikaupti,
Nebdainuojami kupletai,
Į „tankinę reikia traukti.
„Būry, stok!“ ir „lygiuok!“ —
Tai perkūniškos komandos.
Tris valandas prakaituok,
Vis griežtai, įtempęs sprandą.
Čia tau „koja nestipri“.
Čia kreivai „muškieta“,
Rodos, žiaurūs čia visi,
Rods, jau galas svieta.
Velnias nėra dar toks juodas,
Kaip jį žmonės piešia,
Ir „tankinė“ nūn juk duoda
„Valandą“ vis „šviežią“.
Tvirtas žingsnis, „pilnas padas“,
Po to nugara garuoja;
Ir užtraukia dainą Vladas —
Galas! Į kuopas žygiuojam.
Iš virtuvės dvelkia oras —
Soso ir bekonienos,
Mums pietų didžiausias noras,
Nes jau penkios be vienos.
Laisvas laikas tuoj po pietų,
Einam kur kuriam patinka.
Niekas nebesėdi vietoj
Tač' iš mūsų darbininkų.
Šiuo laiku kiekvieną dieną
Klube rasi vardines,
Kur jau Petras, lyg sirena,
Šaukia dainas daineles.
Čia ir Vladas ir Martynas,
Pranas, Juozas ir kiti...
Skamba dunda pianinas,
„Šach“, „loto“... dirba visi.
Jeigu šituo laiku eisi,
Kur budėtojas gyvena --

Rasi vaizdą gal kam baisų,
Bet mums įprastą nuo seno:
Tylu, liūdna, nejauku,
Pilnas vyrų kambarys.
Stovi. Žiūri į kampus
Juozas, Petras ir Kazys...
Pasakysiu nuo širdies,
Čia „golgota“ ir vargai,
Su šautuvu išstovėt
Visą valandą ramiai.
Bet visai jau ne bėda,
Kurs įpranta šitą meną,
Jam praeina valanda
Besvajojant apie Genę.
Štai po poros valandų
Visi traukiam į klases,
Ruošti studijų rimtų
(Pasakysiu nuo savęs).
Pamokų ruošimo meną
Padalinsiu į grupes:
Pirma — skaitymas romanų,
Kurs gerais keliais nuves...
Antra — tai snaudimas rimtas
Ir svajojimų liga.
Pranas Joną šaukia imtis —
Greit aštuonios — pabaiga.
Jei eilinis — dar mokinas,
Jei grandinis — tik pažiūri,
O kiti — rimtesnės minos —
Tam juk laiko nebeturi.
Gražus vakaras žvaigždėtas,
Vakarienė greit jau bus,
Po to dainos numylėtos,
Ir „pūtimas“ per sapnus.

1932-IX-23 d.
A. Panemunė.

Vienam kariūnui-kandidatui, keletą dienų teisubusiam Karo Mokykloj, teko pietų metu valgykloje užimti stalo vyresniojo vietą, nes skyrininkas buvo tarnyboje ir sočiai užkandžiavo prie tarnybinio stalo. Kariūnai-kandidatai pilietiškai šaipėsi žiūrėdami į staiga „valdžios“ igijusį savo kolegą. Ko nors ant stalo pritrūkus, pusbalsiai ragino „tamstą vyresnįjį“ pranešti apie tai valgyklos budėtojui.

Pavalgius skanios kopūstų sriubos, tarnaitė atnešė vazą riebių virtinių. Budrios skyrininko akies nesekami, kariūnai savęs nenusukriaudė ir paskutiniam virtinių pritrūko.

— Ei, klausyk, paprašyk daugiau! — nekantriai šnibždėjo, priešingam stalo gale sėdįs, kariūnas. „Stalo vyresnysis“, kiek sumišęs, dar net nežinodamas valgio pavadinimo, nežymiai paklausė kaimyno dešinėje, kaip vadinasi patiektas valgis.

— Štiblietai... — buvo atsakymas iš draugo, rimčiausia mina kramčiusio savo davinį.

— Tamsta budėtojau, vienam štiblietų! — automatiškai šnktelėjo, nerangiai keldamasis ir stengdamasis sudaužti kulnėmis, „stalo vyresnysis“... Visa valgykla pasileido juokais, o patarimą davęs kariūnas-kandidatas, plačiai šypsodamasis, tarė:

— Neatspėjom...

Redaguoja jaun. ltn. Urbanavičius.

Leidžia P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų klubo fondas.

„Kariūno“ Redakcija maloniai prašo visus kariūnus ir kariūnus-aspirantus remti savo organą raštais. 2 Nr. išeis dar šių metų pabaigoje.

„Kariūnas“ ateityje bus žymiai padidintas ir gausiai iliustruotas.

P. p. karininkai, kariūnai ir kariūnai-aspirantai materialiai remia „Kariūną“, užsiprenumeruodami jį visiems 1932/33 mokslo metams.

„Kariūno“ kaina metams 5 litai. Atskiras Nr. 1 lit.

Adresas:

„Kariūno“ Redakcija.

A. Panemunė

P. L. P. Karo Mokykla.